

До  
Председателя на научно жури,  
определено със Заповед № Р - 3669/ 22.07.2025г.

На Ваш Протокол № 1/ от 29.07.2025г.

(дата на I<sup>то</sup> заседание)

**Приложено представям: Рецензия**

по конкурс за заемане на академична длъжност „ПРОФЕСОР“  
по научна специалност ХИГИЕНА за преподаване на български и  
английски език със задължително условие към кандидатите - придобита  
специалност по „Хранене и диететика“,  
обявен за нуждите на МУ-Пловдив, катедра „Хигиена“  
в ДВ, бр. 41 от 20.05.2025г.

**Рецензент: Проф. Д-р Емил Влайков Воденичаров, дм**

Научна специалност: Хигиена

Институция: Медицински университет- София

Адрес и к

Пощенски

Електронен

Телефони:

Заличено на основание  
Чл.5 §1, б. "В" Регламент (ЕС)2016/679

Рецензията е съставена в съответствие с  
изискванията на ЗРАСРБ и Раздел III /Раздел IV  
от ППЗРАСРБ – Условия и ред за заемане на  
академична длъжност „професор“.

## РЕЦЕНЗИЯ

от

**проф. д-р Емил Влайков Воденичаров, дм**

МУ- София, Медицински факултет, Катедра по епидемиология и хигиена,

Външен член за МУ- Пловдив на научното жури,

**ОТНОСНО:** Конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ по научна специалност „Хигиена“ към катедра „Хигиена“ за преподаване на български и английски език със задължително условие към кандидатите – придобита специалност по „Хранене и диететика“, обявен в ДВ, бр. 41 от 20.05.2025г.

Рецензията е изготвена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за академично развитие в Медицински Университет – Пловдив.

По обявения конкурс документи е подала и е допусната до участие единствено **ДОЦ. Д-Р СТАНИСЛАВА НИКОЛАЕВА ХАРИЗАНОВА, ДМ** – Заместник-декан по учебна дейност и Ръководител на катедра „Хигиена“ към Факултета по обществено здраве на Медицински университет – Пловдив.

### **I. Анализ на кариерния профил на кандидата**

Доц. д-р Станислава Харизанова, дм, е възпитаничка на Медицински университет – Пловдив, където изгражда своята академична и професионална кариера изцяло в рамките на катедра „Хигиена“. Започва трудовия си път като асистент през 2008г., преминава през длъжността главен асистент и достига до академичната длъжност „доцент“ през 2018г. През 2014г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Бърнаут синдром при работещи в места за лишаване от свобода“, като придобива образователна и научна степен „Доктор“. Професионалното ѝ развитие е съпроводено от целенасочено усъвършенстване, изразено в придобиване на три специалности – „Трудова медицина“ (2016г.), „Обща хигиена“ (2019г.) и „Хранене и диететика“ (2023г.).

След избирането за „Доцент“, кандидатката продължава да надгражда своята професионална квалификация, участвайки в обучения, семинари и квалификационни формати, насочени към актуализиране и разширяване на знанията и компетенциите ѝ в

ключови области на общественото здраве, архивно дело, биомедицина и защита на здравните работници, за което представя безспорни доказателства.

Високата ѝ компетентност и организационна ангажираност личат от заеманите административни длъжности – Ръководител на катедра „Хигиена“ от 2020г. и Заместник-декан по учебната дейност към ФОЗ на МУ – Пловдив от 2022г. Тя е член на Факултетния и Академичния съвет, ръководител на специалност „Диететика“, представител на университета в редица комисии и стратегически звена. Активното ѝ участие в различни научни и професионални организации, сред които Български лекарски съюз, Съюз на учените в България, European Public Health Association, Българска асоциация по общественото здраве, Българско научно дружество по общественото здраве, Българско дружество по хранене и диететика, е свидетелство за нейния научен и обществен авторитет.

Високата професионална квалификация на доц. д-р Харизанова намира потвърждение в нейния избор за член на редколегията на реномираното реферирано издание „Journal of Health and Environmental Research“.

Тя владее свободно френски, английски и испански език, които активно използва в своята професионална дейност.

## **II. Общо описание на представените материали по конкурса**

Представените от доц. д-р Харизанова документи са пълни, добре организирани и надлежно оформени съгласно изискванията на МУ – Пловдив. Те отразяват не само академичната ѝ кариера и професионална подготовка, но и последователното развитие на нейните научни интереси, педагогически опит и приложни умения. Документите потвърждават спазването на всички нормативни и вътрешни изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“ по научна специалност Хигиена.

## **III. Оценка на научните трудове на кандидата за цялостното академично развитие**

### **1. Обща характеристика на научната продукция и публикационна активност**

В настоящия конкурс са представени 56 труда, които не повтарят представените по предходни процедури. Те са разпределени както следва:

- 1 дисертационен труд за ОНС "Доктор"
- 1 хабилитационен труд – монография

- 1 книга на база защитен дисертационен труд
- 21 статии в списания, реферирани в Scopus и/или Web of Science, от които 11 с импакт фактор (общ IF = 22.382)
- 24 публикации в нереферирани издания
- 3 учебника по хигиена, от които 1 на английски език
- 5 учебни пособия по хигиена, от които 1 на английски език

Доц. Харизанова е представила убедителни доказателства за своята активна научна дейност чрез участие с доклади в общо 41 научни форума, от които 24 са международни, а 17 – национални.

Тематичното многообразие на представените публикации и научни съобщения и насочеността към съвременни и практически значими проблеми в областта на хигиената свидетелстват за устойчивата научно-изследователска активност на доц. д-р Харизанова.

## ***2. Научна активност – разпространение и приложение на научно-практическите постижения на кандидата сред научната общност***

Научноизследователската дейност на доц. д-р Станислава Харизанова демонстрира ясно очертани научни интереси и последователни постижения както в рамките на тематичната област на конкурса – хигиена, така и в широк спектър от интердисциплинарни направления, свързани със съвременното медицинско образование, трудовата медицина и здравната политика. Приемам основните тематични направления и приноси, представени от кандидата, както следва:

### **1. Хранене и диететика**

Изследванията на доц. д-р Харизанова в това направление обхващат широк кръг въпроси – от изследване на хранителните навици и здравния статус на студенти по медицина (български и чуждестранни) до анализ на връзките между хранителните модели и индекс на телесна маса. Особено внимание се отделя на ефектите от сменния режим на работа върху хранителното поведение и здравния риск при индустриални работници. Разгледано е влиянието на пандемията COVID-19 върху промените в хранителното поведение. Сред значимите научни приноси се открояват публикации в сферата на нутригенетиката и нутригеномиката, разглеждащи тяхната роля в управлението на затлъстяването и метаболитните заболявания. Акцент е поставен върху персонализираното хранене като превантивна стратегия, с конкретни насоки за приложение в клиничната практика и бъдещи научни разработки.

## 2. Професионален стрес и бърнаут

Значителна част от научната продукция на кандидата е посветена на проблемите на стреса и бърнаут синдрома в професионалния и академичен контекст. Изследвани са нива и проявления на дистрес и академичен бърнаут сред чуждестранни студенти по медицина, с предложения за интервенции – психо-социална подкрепа, програми за емоционална устойчивост и оптимизация на онлайн обучението. Разработени са и специфични стратегии за справяне с професионалния стрес при инспектори по обществено здраве, медицински сестри и надзиратели, както и социално-психологическите предизвикателства при новопостъпили медицински кадри. Публикации по темата за дигиталния стрес при IT специалисти разглеждат връзките между технологичната натовареност и психичното здраве. Особено ценни са изследванията сред общопрактикуващи лекари по време на пандемията от COVID-19, включително валидирането за българска популация на инструмента COVID-19 Peritraumatic Distress Index, с доказана надеждност и крос-културна приложимост.

## 3. Биологични рискове и безопасност на труда по време на пандемия

Доц. д-р Харизанова задълбочено анализира рисковете от експозиция на биологични агенти сред работници в пречиствателни станции по време на пандемични условия. Акцент е поставен върху необходимостта от обучение, използване на лични предпазни средства и подобряване на информираността като фактори за гарантиране на безопасността на работещите.

## 4. Закрила на лица с психични разстройства

В няколко публикации се разглежда правната рамка за защита на работещи с психични разстройства в България. Кандидатката предлага конкретни предложения за подобряване на законодателството, въвеждане на механизми за наблюдение и по-ефективна интеграция на психичното здраве в политиките по здравословни и безопасни условия на труд.

## 5. Рискове при работа с антинеопластични средства

Идентифицирани са основни професионални рискове за фармацевти, работещи с антинеопластични медикаменти. Предложени са мерки за превенция, включително лични предпазни средства, строги хигиенни протоколи и обучение за безопасна работа с цитотоксични вещества.

## 6. Здравни рискове при бодимодификации

Извършен е подробен анализ на рисковете, свързани с татуировки, пийрсинг и перманентен грим. Подчертана е необходимостта от регулиране на дейността чрез

въвеждане на професионални стандарти, контрол върху използваните материали и стриктно спазване на хигиенните норми.

#### 7. Технологии и 3D биопринтиране

Научните приноси в това направление разглеждат внедряването на 3D печат в сферата на фармацията и медицината. Подчертани са възможностите за създаване на персонализирани лекарствени платформи и биотъкани за клинично приложение и научни изследвания.

#### 8. Етични и социални аспекти на сурогатното майчинство

Изследвани са обществените нагласи към възможността за легализиране на сурогатното майчинство в България. Резултатите от проучването са използвани за формулиране на предложения към законодателни и институционални структури с оглед на необходимостта от балансирано, етично и правно адекватно регулиране.

#### 9. Иновативни подходи в обучението на студенти

Разработени са програми за практическо обучение на студенти по комуникация и психологическа подкрепа, особено в контекста на пандемията COVID-19. Акцентира се върху развиването на емоционална устойчивост, стрес-мениджмънт и превантивно мислене в обучителния процес.

Доц. д-р Харизанова прилага активно резултатите от своите изследвания, като участва в разработването на:

- ✓ Софтуер за диагностика на бърнаут синдром (по В. Бойко), с отворен достъп: <https://mu-burnout.com>;
- ✓ Уеб платформа „STOP COVID-19 STRESS“ за изследване и превенция на психичен дистрес и метаболитен риск сред студенти: <https://stopcovidstress.mu-plovdiv.bg>;
- ✓ Авторски програми за здравна промоция, насочени към деца и подрастващи.

Представените научни трудове са с висока степен на оригиналност и предлагат практически приложими изводи. Те притежават теоретична дълбочина, методологична последователност и доказан научно-приложен характер с реално значение за развитието на хигиенната наука и образователната практика в медицинските университети.

### 3. *Участие в изпълнение и ръководство на проекти*

В подкрепа на своята научна активност доц. д-р Станислава Харизанова представя документи, удостоверяващи участието ѝ в два значими научноизследователски проекта.

В рамките на вътрешноуниверситетския проект тя изпълнява водеща роля като основен изследовател, а в рамките на международна научна инициатива е посочена като ръководител – обстоятелство, което свидетелства за високо ниво на професионална компетентност, научна експертиза и организационни умения. Тези дейности показват, че кандидатката не само разработва собствени идеи в контекста на национални и международни приоритети, но и умее да структурира и ръководи екипи, осъществяващи комплексни изследвания.

Паралелно с това, доц. д-р Харизанова изпълнява и важна образователна мисия чрез участието си като академичен наставник в студентски практики, реализирани по линия на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

#### **4. Научно-творчески постижения (научен авторитет)**

Професионализмът и високата академична репутация на доц. д-р Станислава Харизанова намират потвърждение в нейното активно участие в множество научни и експертни формати на национално и международно ниво. Тя е избрана за председател или член в общо 18 научни журита по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), което ясно демонстрира доверието на академичната общност в нейната обективност, научна компетентност и професионална етика.

Кандидатката е активно ангажирана и с организирането на научни форуми, като е член на три организационни и научни комитета, включително председател на един от тях. Това участие свидетелства за лидерски качества и за приноса ѝ в утвърждаването на академични платформи за обмен на научни идеи и добри практики.

Доц. д-р Харизанова е рецензент на три научни монографии, едната от които е издадена на английски език, както и на редица научни статии, публикувани в списания с импакт фактор, което потвърждава нейната международна видимост и респект в академичните среди. Освен това е и редактор на университетско учебно помагало, с което допринася към процеса на създаване и поддържане на качествено учебно съдържание.

За научни постижения е отличена с две награди „Certificate for the Best Presentation“ в секция „Обществено здраве“ (2024 г.), което допълнително подчертава значимостта на представените резултати и умението ѝ да ги комуникира ефективно.

В рамките на вътрешноуниверситетската научна инфраструктура, доц. д-р Харизанова е за втори мандат член на комисията, отговаряща за организирането и

провеждането на проекти, финансирани от МУ – Пловдив. Така тя не само участва в проекти, но и допринася за стратегическото развитие на научната дейност в институцията.

Нейната експертна роля се разпростира и извън академичната общност – тя е съавтор на експертно становище по искане на кмета на община „Родопи“, свързано с оценка на здравен риск от излъчващи обекти. Това е още едно потвърждение за реалния принос на нейните знания и аналитичен подход към обществено значими проблеми.

#### **5. *Ръководство на докторанти***

Доц. Харизанова изпълнява активна роля в подготовката и развитието на млади научни кадри, като е научен ръководител на трима докторанти по акредитирана докторска програма „Хигиена“. Двама от тях вече са успешно защитили дисертационните си трудове, което е ясен показател за ефективното ѝ наставничество, способността ѝ да ръководи научноизследователски процес и ангажираността ѝ към изграждането на ново поколение изследователи в областта на хигиената.

#### **IV. Оценка на монографичния труд, представен за участие в конкурса за „ПРОФЕСОР“ от кандидата**

Монографията на доц. д-р Станислава Харизанова, озаглавена „Академичен бърнаут при студенти по медицина – оценка, подходи за превенция“, е значим научен труд, посветен на задълбочено проучване на феномена на академичното изчерпване в една от най-натоварените и уязвими студентски групи – бъдещите лекари. Авторката съчетава критичен преглед на международната научна литература с оригинално емпирично изследване, проведено сред чуждестранни англоезични студенти в Медицински университет – Пловдив.

Трудът е структуриран прегледно и логично, отличава се с богата библиография, прецизна методология, валидирани инструменти за оценка и убедително интерпретирани резултати. Особена ценност представлява не само научното описание на симптомите и детерминантите на бърнаут, но и предложеният модел за превенция, който включва образователни, психосоциални и организационни подходи – с възможност за прилагане в реална университетска среда.

Монографията се отличава с оригинален приносен характер, отразява самостоятелна изследователска дейност и умело съчетава теорията с практическа

насоченост. Тя отговаря изцяло на критериите за хабилицационен труд в областта на медицинското образование и допринася за развитието на интердисциплинарните аспекти на хигиенната наука и психичното здраве в академична среда.

#### **V. Отражение (цитирание) на публикациите на кандидата в националната и чуждестранна литература (публикационен имидж)**

За значимостта, разпознаваемостта и научното въздействие на изследванията на доц. д-р Станислава Харизанова свидетелстват цитиранията на нейните публикации. По данни от Scopus h-индексът на доц. Харизанова е 4 (без автоцитирания). Представеният списък от цитирания включва:

- ✓ 67 цитирания в научни статии, публикувани в реферирани и индексирани издания в международните бази данни Scopus и Web of Science, обхващащи 13 от нейните научни труда, включително 4 рецензии на публикации в списания с импакт фактор;
- ✓ 7 цитирания в монографии и колективни токове, преминали научно рецензиране, върху 3 отделни публикации;
- ✓ 45 цитирания в нереперирани, но рецензирани научни списания, обхващащи 13 научни статии.

Тези данни сочат към трайно присъствие на научната продукция на кандидата в академичния обмен и засвидетелстват не само количествено, но и качествено влияние в тематичната област на хигиената, общественото здраве и интердисциплинарните здравни науки.

Допълнително впечатляващ е фактът, че 56 чуждестранни дисертации са използвали публикации на доц. д-р Харизанова като научни източници, от които 23 са индексирани в световни бази данни, макар да не подлежат на формално точкуване. Това представлява силен индикатор за международната разпознаваемост на нейната работа и за практическата стойност на нейните изследвания за широк кръг млади учени и докторанти от различни страни.

С натрупаните цитирания в реномирани бази данни и видимото международно присъствие, доц. Харизанова безспорно утвърждава своята научна идентичност и авторитет в изследователската общност.

## **VI. Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателската дейност, вкл. научно ръководство на студенти, докторанти, специализанти**

Представената академична справка за преподавателската натовареност на доц. Харизанова категорично показва, че нейната ангажираност в учебния процес значително надвишава регламентираните изисквания, определени в нормативните документи на МУ – Пловдив. През последните 2 отчетни години тя реализира аудиторна заетост (само лекции и упражнения) в диапазона от 1110 до 1174 часа годишно, както и извънаудиторна дейност между 320 и 340 часа годишно – показатели, които свидетелстват за висока степен на отговорност, академична отдаденост и устойчиво участие във всички форми на обучение.

Доц. д-р Харизанова участва активно в преподаването на студенти от различни специалности: „Медицина“, „Дентална медицина“, „Фармация“, „Лек. асистент“, „Управление на здравните грижи“, „Инспектор по обществено здраве“ и „Фармацевтичен бизнес мениджмънт“. Обучението се провежда както на български, така и на английски език, включително със студенти в клиничен (преддипломен) стаж и в международен обмен.

В областта на учебно-методичната дейност кандидатката е съавтор на три университетски учебника, единият от които – на английски език, както и на пет учебни пособия, едно от които също е предназначено за чуждестранни студенти.

В рамките на своята преподавателска дейност доц. д-р Харизанова изпълнява важни академични функции, включително:

- ✓ научен ръководител на трима докторанти, от които двама вече успешно защитили дисертационни трудове;
- ✓ ръководител на двама специализанти;
- ✓ ръководител на кръжок по хигиена на английски език, с което допринася към извънаудиторната научна и практическа дейност на студентите;
- ✓ курсов ръководител на преддипломен стаж по хигиена за студенти от VI курс, осигурявайки обучение в реална практическа среда;
- ✓ регулярен преподавател в програмата Еразъм+ с ежегодно участие в обучения на английски език.

Резултат от тази интензивна и висококачествена работа са 12 научни публикации, създадени съвместно със студенти и докторанти, представени на научни форуми и

публикувани в престижни издания – ясен знак за ефективното научно наставничество и ангажираност към академичното израстване на младите кадри.

Кандидатката също така участва в множество комисии с висока отговорност, включително:

- изпитни комисии за държавен изпит за придобиване на специалности „Трудова медицина“ и „Обща хигиена“;
- председател и член на комисии за колоквиуми със специализанти по „Хранене и диететика“, „Трудова медицина“, „Обща хигиена“, „Комунална хигиена“, „Консултант по кърмене и здравословно и диетично хранене“;
- председател на комисии за държавни изпити по специалностите „Медицина“ и „Инспектор обществено здраве“;

Освен всичко изброено, доц. д-р Харизанова участва в разработването и актуализацията на учебни програми, преподавани в катедра „Хигиена“, като съдейства за тяхното съответствие със съвременните научни постижения и практическите изисквания на здравната система.

## **VII. Критични бележки и препоръки**

Нямам критични бележки към кандидата.

Доц. д-р Станислава Харизанова се откроява като висококвалифициран учен, всеотдаен преподавател и утвърден експерт, който съчетава задълбочена теоретична подготовка с богата практическа ангажираност. Тя притежава впечатляваща професионална енергия, високи етични стандарти, както и способност за устойчиво развитие в академичната и научната среда.

**VIII. Обща оценка** за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и задължителните количествени критерии и наукометрични показатели съгл. Регламент за заемане на академични длъжности в МУ-Пловдив, в раздели IV.-VI. „Условия и ред за заемане на академични длъжности в МУ-Пловдив“ и „Критерии за оценка“ (част от Правилника за устройство и дейността на МУ-Пловдив).

Доц. д-р Станислава Харизанова, дм, е представила в пълен обем необходимата документация в съответствие с нормативните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане,

включително минималните национални изисквания и допълнителните критерии, установени в Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Пловдив.

Видно от по-долу представената таблица, в количествен и качествен наукометричен аспект доц. Харизанова изцяло покрива, а в значителна степен и надвишава, както минималните, така и допълнителните институционални изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“ в професионално направление 7.1. Медицина.

Това недвусмислено свидетелства за високо равнище на научна продуктивност, систематична изследователска активност и пълно съответствие на кандидатурата с регламентирания академични стандарти.

Група	Показатели	Изискуеми точки АД „Професор“	Точки на доц. д-р Ст. Харизанова, дм
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9	300	593.7
Д	Сума от показателите от 10 до 12	400	1300
Е	Сума от показателите от 13 до 22	150	392.4
Ж	Преподавателска дейност	500	2984
<b>ОБЩО</b>		1500	5420.1

Настоящият конкурс е обявен за нуждите на преподаване на български и английски език, като доц. д-р Станислава Харизанова притежава **Кеймбридж сертификат**, удостоверяващ високо ниво на владее на английски език, което напълно отговаря на езиковите изисквания за заемане на длъжността. Конкурсът включва и задължително изискване за наличие на призната медицинска специалност „Хранене и диететика“, която кандидатката също притежава, с което пълноценно покрива всички критерии, заложиени в конкурсната процедура.

## IX. Заключение

След анализ на представените материали и комплексна оценка на задължителните количествени наукометрични и допълнителни качествени критерии за научна активност, учебна, рецензентска, експертна и административна дейност, считам, че доц. Харизанова **напълно удовлетворява и многократно надхвърля** изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет-Пловдив за заемане на академичната длъжност „Професор“.

Давам своята **положителна оценка** и с **убеденост предлагам** на членовете на научното жури да избере **Доц. д-р Станислава Николаева Харизанова, дм** за заемане на академична длъжност „**ПРОФЕСОР**“ по научна специалност: **Хигиена**, Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.1. Медицина за нуждите на катедра „Хигиена“ на Факултета по обществено здраве при Медицински университет-Пловдив.

07.08.2025г.  
гр. София

Рецензент: .....  
Проф. д-р Е. Воденичаров, дм

Заличено на основание  
Чл.5 §1, 6 "В" Регламент (ЕС)2016/679